

Beleidsaanbevelingen Ankie: Anders Kiezen

Looptijd: 1 december 2008 – 30 september 2007

De stuurgroep komt tot de volgende beleidsaanbevelingen.

1. Naast de leerlijn techniek en technologie, die op dit ogenblik met en door TOS21 wordt uitgewerkt is er ook behoefte aan een leerlijn, opgebouwd over het ganse curriculum van het leerplichtonderwijs, met betrekking tot de vakoverschrijdende thema's genderbewustzijn en keuzevaardigheden.

De ontwikkelingspsychologie reikt voor de beide thema's stof aan om van af het kleuteronderwijs tot het einde van het secundair onderwijs de beide thema's, gekoppeld aan leeftijd en ontwikkelingsfase van het kind een logische leerlijn uit te schrijven. Voor genderbewust denken en handelen zal de nadruk liggen op roldoorbrekend werken: het traditionele denkpatroon van jongens/meisjes moet worden doorbroken. Hierbij zullen zowel leerstijlen als onderwijsstijlen en de matching tussen beide belangrijk zijn.

De leerlijn ontwikkeling van keuzevaardigheden zal veel aandacht hebben voor horizonverruiming, waarbij techniek en technologie als middel en niet als doel moeten worden beschouwd.

Er moet aandacht worden besteed aan de realisatie van een correct zelfconcept. Leerlingen moeten in de loop van het basisonderwijs de kans krijgen om (zoveel mogelijk) eigen competenties en talenten te ontdekken. Evident is dat dit een essentieel onderdeel van het ganse curriculum moet vormen van in het kleuteronderwijs.

Om dit te bereiken moet het de bedoeling zijn in het basisonderwijs een zo breed mogelijke, objectieve informatie te geven over alle mogelijkheden en kansen in de verdere studie- en beroepsloopbaan. Dat daarbij ook en zeker aandacht besteed wordt aan technische – en beroepsstudiemogelijkheden is, in het kader van het feit dat volgens de statistieken 2006-2007 bijna 60% van de leerlingen secundair onderwijs in TSO of BSO-studierichtingen terechtkomen, vanzelfsprekend. Technologie, dat nog al te vaak wordt ondergewaardeerd, dient daarom duidelijker zichtbaar aanwezig te zijn in het curriculum van het basisonderwijs.

Daarnaast moeten leerlingen vertrouwd worden gemaakt met leren kiezen en kennis van het keuzeprocess. Leerlingen moeten beseffen dat ze dagelijks keuzes maken, sommige met grotere gevolgen en, telkens met het besef dat kiezen ook verliezen is. Leerlingen worden begeleid in het maken van verantwoorde keuzes, rekening houdend met de eigen persoonlijkheid.

Een leerlingvolgsysteem, gebaseerd op intensieve samenwerking en communicatie tussen ouders, leerkrachten en peergroep, kan een belangrijke ondersteuning vormen. Hierbij worden naast administratieve niet alleen schoolse gegevens, maar ook de interesses en de verworven competenties van de leerling opgenomen, met aandacht voor de matching tussen interesse en competentie en een eventuele remediërende actie. Indien dit met ICT-methodes wordt gecombineerd zou dit een aanloop kunnen betekenen naar een e-portfolio in het secundair onderwijs.

2. Een logisch gevolg is het concreet en zichtbaar opnemen van de ontwikkeling van keuzevaardigheden in ontwikkelingsdoelen van het kleuteronderwijs en in de leergebied overschrijdende eindtermen in het lager onderwijs.. De eindterm is wel opgenomen in die van de eerste graad secundair onderwijs. Inspanningen voor het nastreven van deze ontwikkelingsdoelen en eindtermen, daarnaast die ook van genderbewust denken en handelen, behoren echter tot de doelstellingen van elk onderwijsniveau en moeten van bij het begin van het curriculum worden opgenomen.

3. Deze aanbevelingen hebben gevolgen voor de inhouden van de competenties van de leerkracht als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen.

We stellen vast dat de thema's van het project Ankie nauwelijks aan bod komen in het curriculum van de lerarenopleiding. Leerkrachten zijn in die zin onvoldoende voorbereid op de ondersteunende rol, die zij zouden moeten spelen in de begeleiding van een studiekeuze, die gebaseerd is op de competenties van de leerling en op een brede informatie over mogelijkheden.

Daarbij moet in eerste instantie aandacht worden besteed aan een betere ondersteuning van (toekomstige) leerkrachten wat betreft hun kennis van en affiniteit met techniek en technologie. We stellen inderdaad vast dat de het overgrote deel van de leerkrachten tijdens de (voor)opleiding nauwelijks of zelfs niet in contact is geweest met de begrippen techniek en technologie. Hier geldt overduidelijk het gegeven "Onbekend is onbemind". Het gevolg is te weinig, geen of (in een aantal gevallen) negatieve aandacht voor techniek.

Daarnaast moet de leerkracht ook voorbereid worden op zijn/haar opdracht als begeleider van de studiekeuze: kennis van de mogelijkheden in het secundair onderwijs, kennis van het keuzeproces en de tools die kunnen aangereikt worden om de keuzes te begeleiden dienen onverwijld in het curriculum van de lerarenopleiding worden opgenomen. Pas dan zullen leerlingen bij de leerkracht terecht kunnen voor de studiekeuzebegeleiding in de eerste lijn, zoals die op dit ogenblik is voorzien.

Een opname van module(s), die de thema's Ankie aanreiken, in het curriculum van de lerarenopleiding, vooral kleuter- en lager onderwijs, is dus noodzakelijk.

Voor de huidige leerkrachten dienen logischerwijze over dezelfde thema's nascholingen te worden voorzien.

Pas dan kunnen leerlingen, al in de eerste lijn, met kennis van zaken worden geïnformeerd over de mogelijkheden en kansen in het secundair onderwijs. Dit is de beste methode om later, op het gepaste ogenblik na de eerste graad secundair onderwijs, een betere studiekeuze te realiseren. De kansen op mislukkingen zullen zo zeer zeker verkleinen.

4. We stellen vast dat vooral de laatste jaren verschillende projecten en experimenten rond de thema 's techniek en technologie in het basisonderwijs, genderbewust omgaan met eigen ik, verwerven van keuzevaardigheden zeer nuttige ervaringen, producten en resultaten hebben opgeleverd. In die verschillende projecten is vaak hetzelfde werk gedaan, met kleine varianten.

Er is hier een grote behoefte aan coördinatie.

We roepen op om binnen onderwijs een cel op te richten die alle gelijkaardige projecten en experimenten (proeftuinen, ESF-projecten, ...) voortdurend opvolgt, coördineert, de resultaten en ervaringen oplijst, prioriteiten en doelstellingen vergelijkt, gelijklopende projecten samenbrengt, adviseert met de bedoeling dubbel werk te vermijden.